

निक्षेपको अवधारणा

- सर्वसाधारण जनता, तथा विभिन्न संघ संस्थाहरूले बैंक तथा वित्तिय संस्थामा जम्मा गरेको रकमलाई निक्षेप भनिन्छ ।
- यसरी जम्मा गरेको निक्षेपमा, उक्त निक्षेपको प्रकृति अनुसार बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरूले प्रतिफल अथवा ब्याज पनि दिन सक्दछन ।
- निक्षेपको प्रकृतिअनुसार सर्वसाधारण जनताको निक्षेप आवश्यक परेको वखतमा फिर्ता समेत सहज रुपमा गर्ने व्यवस्था बैंकले गरेको हुन्छ ।
- विभिन्न साना बचतकर्ता, संस्थागत निक्षेपकता लगायतका वाट संकलित रकमलाई लगानि गरी बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरूले लगानी गरि प्रतिफल आर्जन गर्दछन ।
- निक्षेप भन्नाले ब्याज वा बिना ब्याज दिने गरि बैंक वा वित्तिय संस्थाको चल्ती, बचत वा मूद्धती खातामा ग्राहक मार्फत जम्मा भएको रकम सम्भन्नु पर्दछ र सो शब्दले राष्ट्र बैंकले समय समयमा निर्धारण गरे बमोजिम बैंक वा वित्तिय संस्थाले विभिन्न उपकरणको माध्यमवाट स्वीकार गरेको रकम समेतलाई जनाउँदछ ।

Concept of Deposit

- The amount of money kept by general public and different institutions in BFIs is known as deposit.
- Depending on the nature and features of accounts BFIs may provide interest to the deposit holders.
- Depending on the nature of deposit, BFIs may return back the deposited amount to the deposit holders in an easy way.
- Bank and Financial institutions make the investment out of collected deposit from general public and various institutional deposit holders. By making such an investment, BFIs earn profit.
- Deposit is the amount of money collected by BFIs from scattered deposit holders (individual and institutional) under different account schemes like Call/Current, Saving and Fixed Deposit.

Features of Deposits

Features of Deposits:

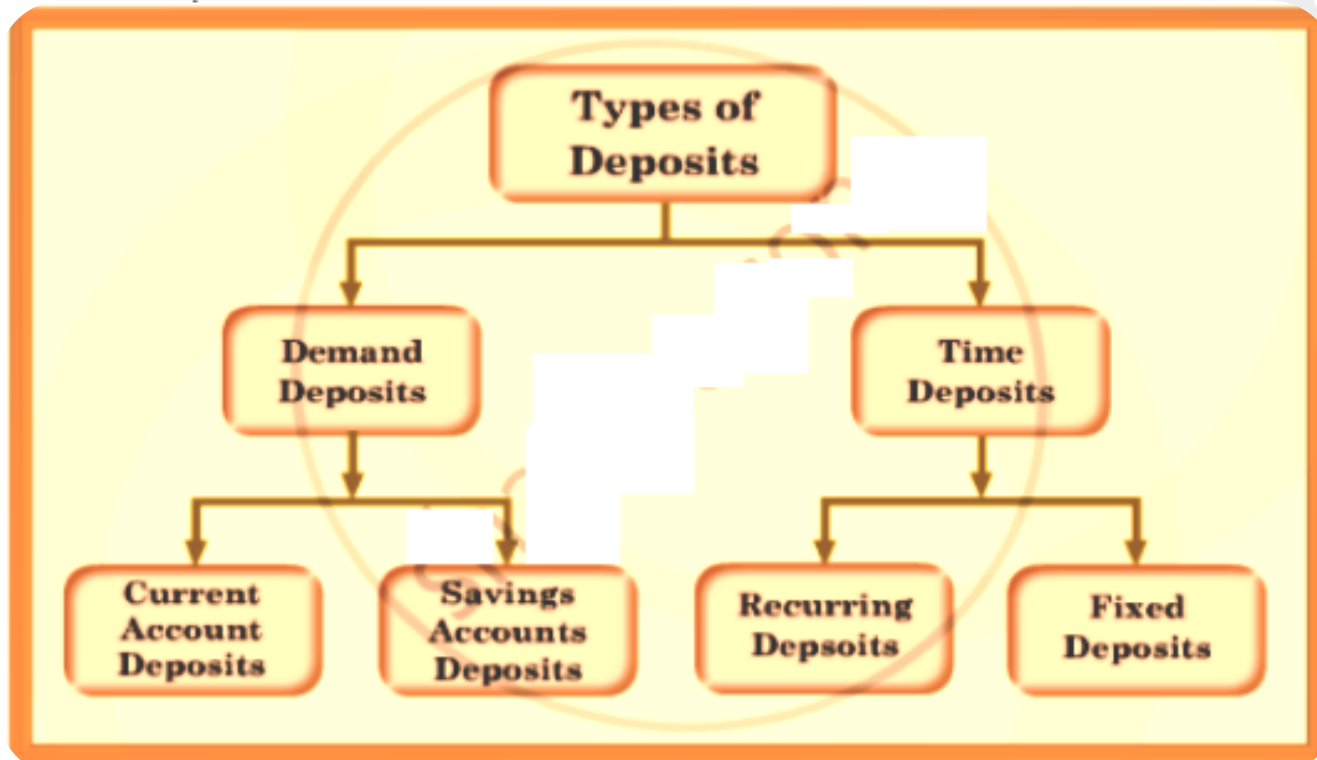
- Deposits are the amount obtained from the account holders under different schemes.
- As per the term of the agreement or features of the scheme, the amount obtained as a deposit must be returned to the account holder.
- The deposit scheme holds different facilities to the account holders such as interest, ABBS, cheque writing facilities.
- Deposits are the major sources of fund which commercial banks can mobilize to different profitable sector to earn profit. In doing so banks must balance the trade-off between liquidity and profitability.
- Basically deposit can be call/current, saving and fixed deposit

निक्षेपका विषेशताहरु:

निक्षेपका विषेशताहरु:

- निक्षेप बिभिन्न योजनामा निक्षेपकर्तासंग संकलन गरिन्छ ।
- निक्षेपको प्रकृति अनुसार निक्षेपको रकम निक्षेपकर्तालाई फर्काउन पर्दछ ।
- निक्षेपमा बिभिन्न सुबिधाहरु राखियको हुन्छ जस्तै ईन्टरनेट बैंकिङ, अन्तरशाखा कारोवार, चेक बुक सुबिधा ।
- बैंकका लागि निक्षेप मुख्य श्रोत हो जसको लगानिमा प्रतिफल कमाई बैंकले मुनाफा कमाउँदछ ।
- साधारणतया कल वा चल्ती, बचत र मुद्धति नामका निक्षेप रहन्छन

निक्षेपका प्रकारहरु

Current Deposit

- Current deposits also known as demand deposits are the deposits that public make where the bank and FI does not, generally, provide any interest in lieu of unlimited cheque writing facility.
- Demand deposit accounts offer greater liquidity and ease of access as compared to term deposits. Depositors of current deposit can withdraw any or all sum of money from the demand deposit without any restrictions.

Features of Demand deposits are as follows:

- Money deposited can be withdrawn at any time without prior notice and restrictions.
- Generally, banks does not provide interest on current account.
- Depositors are offered a liquidity in lieu of interest in demand deposit accounts.
- Banks must ensure proper liquidity to enable the current deposit holder to withdraw their money on demand.
- The banks can ask deposit holders to keep minimum balance in the current account.
- Providing safety of fund to the larger businessman and depositors is the main purpose of current deposit.

चलती निक्षेप

चलती निक्षेप

- चलती खाता वा डिमाण्ड निक्षेप खाता भन्नाले त्यस्तो निक्षेप खाता हो जसमा बैंकले कुनै ब्याज प्रदान गर्दैन, तर उक्त प्रकारका खातामा भएको मौज्दात वचत कर्तालाई आवश्यक परेको वखतमा बिना बाधा बैंकले फिक्न दिन्छन ।
- चलती खाता भन्नाले मागेको वखत जहिले पनि रकम फिक्न पाउने गरी बैंक तथा बित्तिय संस्थामा राखिएको रकमको हरहिसाव लेखिएको खाता सम्भनू पर्दछ । चलती खातामा बैंकले कुनै प्रकारको ब्याज प्रदान गर्दैन भने यस खातामा खाता संचालनको लागत वाहेक अन्य कुनै लागत पनि लाग्दैन । चलती खातामा रकम जम्मा तथा खर्च हुने कारोवार उच्च हुने हुदा बैंकले तरलता यथेष्ट राखनू पर्ने हुन्छ । चलती निक्षेपका बिषेशता निम्न बमोजिम रहेका छन ।
 - जम्मा गरिएको रकम बिना सूचना कूनै पनि बेला निकाल्न सकिन्छ ।
 - साधारणतया बैंकले यस प्रकारको निक्षेपमा ब्याज प्रदान गर्दैन ।
 - ब्याज नपाय पनि निक्षेपकर्ता लाई पर्याप्त तरलताको सूबिधा दिएको हुन्छ ।
 - यस्ता प्रकृतिका निक्षेप फिर्ता गर्न बैंकहरुले पर्याप्त तरलताको ब्यवस्था गर्नु पर्दछ ।
 - बैंकले निक्षेपकर्ता लाई न्यूनतम मौज्दात राखन अनुरोध गर्न सक्दछ ।
 - ब्यापरी वर्गको रकमको सुरक्षा र कारोवारमा सहजता नै यस प्रकारको निक्षेपको प्रमूख उदेश्य हो ।

Saving Deposits

Saving Deposits:

- Saving deposits are subject to restrictions on the number of withdrawals as well as on the amount of withdrawals during any specified period.
- Further, minimum balances may be prescribed in order to offset the cost of maintaining and servicing such deposits.
- Saving deposits are deposits that accrue interest at a fixed rate set by the commercial banks. Saving deposit accounts are suitable for the individuals who wish to deposit small amounts out of their current income.
- **Features of saving deposits:**
 - It is often the first banking product people use.
 - By these deposit facilities, bank offer certain percentage of interest on the deposit but restrict in number of cheques that could be drawn and the amount of withdrawal on certain period.
 - It is less liquid deposit products compared to current deposits.
 - It is suitable for developing the habit of saving among the customers.
 - In the case of bankruptcy, the saving account holders have better privilege compared to current deposit holders and fixed deposit holders.

बचत निक्षेप

बचत निक्षेप

- सर्वसाधारणमा बचतको वानी अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्य सहित रकम फिर्ता का केहि सिमा र ब्याजको प्रवन्ध सहितका निक्षेपलाई बचत निक्षेप भनिन्छ ।
- साधारण तथा यस्ता निक्षेपमा न्युनतम मौज्दातको अनिवार्यता भएता पनि अहिले धेरै बैंक तथा बित्तिय संस्थाका बचत निक्षेप पनि न्युनतम मौज्दात रहित समेत प्रचलन मा रहेका छन ।
- साना साना बचत कर्ताका लागि उपयोगी बचत निक्षेपमा केहि प्रतिफल समेत दिइएको हुन्छ ।
- **बचत निक्षेपका बिषेशताहरु**
 - साधारणतया ग्राहकको पहिलो रोजाईको सेवाको रुपमा लिन सकिन्छ ।
 - रकम भित्रने सिमा तोकिए पनि यस प्रकारका बचतमा थोरै भए पनि प्रतिफल अर्थात ब्याज प्रदान गरिएको हुन्छ ।
 - चल्ती निक्षेपको तूलनामा यस निक्षेपमा तरलता सूबिधा कम रहेको हुन्छ ।
 - सर्वसाधारणमा बचतको बानिको बिकासका लागि यस निक्षेप महत्तोपुर्ण रहन्छ ।
 - बैंक तथा बित्तिय संस्था टांट पल्टेको अवस्थामा यस प्रकारका निक्षेपकर्ताले ग्राह्यता पाउंदछन ।

Fixed Deposit

Fixed Deposits:

- Term deposits, also known as time deposits, are investment deposits made for a predetermined period of time, ranging from a few month to several years.
- The depositors receive a predetermined rate of interest on the term deposit over the specified time period.
- As the banks and FI need not to maintain liquidity for a certain time period and thus can invest such fund in long term profitable opportunities, they also tend to offer higher rate of return to the depositors compared to saving accounts.
- After the expiry of time, the depositors will have an option to re-depositing or withdrawing the sum of money.

Following are the features of Fixed Deposits:

- The deposited amount cannot be withdrawn on demand i.e. the sum of money can only be withdrawn on the maturity.
- There is an option to renew the deposit or withdraw the sum after the maturity of the fixed deposits.
- Banks offer higher rate of interest in lieu of less requirement for liquidity.

मूदति निक्षेप

- मूदति वचत भन्नाले केहि निश्चीत समयावधिका लागि राखिएको वचतलाई जनाउदछ, जून केहि महिना देखि लिएर केहि वर्ष सम्मका लागि समेत हुन सक्दछ ।
- निक्षेपकर्ताले तोकिएको दरमा ब्याज प्रतिफल समेत पाउँछन भने यस प्रकारका वचतमा दिईने ब्याज अन्य खातामा प्रदान गरिने ब्याज भन्दा उच्च हुन्छ ।
- यस प्रकारका खाताको निम्ती तोकिएको समय सम्म तरलता व्यवस्थापन गर्न पर्दैन त्यसकारण बैंक तथा वित्तिय संस्थाले लामो समयका मूनाफा मुलक क्षेत्रमा लगानि गर्न सक्दछन । यस्ता वचतमा अन्य वचत को भन्दा केहि उच्च ब्याज समेत रहेका हुन्छन ।
- यस्ता निक्षेपको परिपक्वता भए पश्चात पून अर्को समयका लागि नबिकरण गर्न सकिने शर्त हुन सक्दछ ।
- - यस प्रकारको निक्षेपलाई आवश्यक परेको समयमा फिर्ता लिन सकिदैन । सम्पूर्ण रकम निक्षेप परिपक्व भए पश्चात फिक्न सकिन्छ ।
 - यस प्रकारको निक्षेप परिपक्व भए पश्चात नबिकरण गर्ने वा फिक्ने वा बचत खातामा नै राख्ने भन्ने विकल्प रहन्छ ।
 - यस प्रकारको निक्षेपमा बैंक तथा वित्तिय संस्थाले अधिक ब्याज प्रदान गर्दछन ।

Different Types of Deposits

Basis	Current	Saving Deposit	Term/Fixed Deposit
Objectives	Safety of fund रकमको सुरक्षा	Saving Habit वचतको वानी बिकास	Return प्रतिफल
Preferred by	Business Man ब्यवसायी	Small savers, House Holds साना वचतकर्ता, गृहणी	Retired person, person with large saving अवकास प्राप्त ब्यक्ति, धेरै वचत रकम भएका ब्यक्ति
Liquidity requirement for bank	High अधिक	Medium मध्यम	Not Required for certain period. निश्चित समयका लागि आवश्यक नपर्ने

Different Types of Deposits

Basis	Current	Saving Deposit	Term/Fixed Deposit
Number of Transactions	Unlimited असिमित	Limited सिमित	No Transaction up to the maturity परिपक्व नभए सम्म कारोवार नहुने
Interest	No नहुने	Provides but can change as per market trend थोरै र बजारको स्थिती अनूसार परिवर्तन हुने ।	Fixed higher rate of interest स्थिर र अधिक
Overdraft/Loan against deposit	Available हुन्छ	Not Available हुदैन	Loan is available against such deposit मूदति रसिदको धितोमा कर्जा प्रदान गर्दछ
Minimum Balance	Generally, Not Required साधारणतया आवश्यक नहुने	Required but these days saving deposits are also offered without minimum balance आवश्यक भएता पनि आजकल आवश्यक नभएका वचत खाता छन	Whole sum is kept fixed for certain period. सम्पूर्ण रकम राखिएको हुन्छ ।

रिकरिड निक्षेप

- यस निक्षेपलाई मूदति र बचत निक्षेपको संयुक्त रुपमा लिन सकिन्छ ।
- यस प्रकारको निक्षेपमा बचतकर्ताले एक निश्चीत रकम पूर्व निर्धारित समयको अन्तरालमा जम्मा गर्दछन भने उक्त रकम एक तोकिएको समय भन्दा अगाडी बैंकले भूक्तानी दिने छैन ।
- यस प्रकारको निक्षेपमा बचत खातामा भन्दा बढि प्रतिफल रहन्छ ।
- सानो सानो बचत गरेर पनि अधिक प्रतिफल पाईने भएकाले यस प्रकारको निक्षेपमा आकर्षण बढ्दो रुपमा रहेको छ ।
- यसका अतिरिक्त यस प्रकारको निक्षेपमा प्रदान गरिने ब्याज पून सावां हूने हंदा ब्याजले पनि ब्याज आर्जन गर्दछ ।
- सानो सानो निरन्तर निक्षेप गरि बढि प्रतिफल चाहाने ग्राहकका लागि यस प्रकारको निक्षेप महत्वपूर्ण रहन्छ ।

Recurring Deposit

- Recurring Deposit is the hybrid form of Saving Deposit and Fixed Deposit.
- The deposit holders can deposit small amount of money in a certain interval for the fixed time period.
- Bank offer higher interest rate on recurring deposit i.e. sometimes interest rate equivalent to fixed deposit account.
- Deposit holders can benefit from this recurring deposit by investing small amount at higher interest rate for certain time frame.
- The interest can also earn interest in this type of deposit.
- it is suitable for small savers who wish to have higher return on their deposit.

रिकरिड निक्षेप

RECURRING DEPOSITS

निक्षेपका विषेशताहरु:

विषेशताहरु:

- निश्चीत समयको अन्तरालमा सानो सानो रकम जम्मा गर्न सकिने
- अधिक प्रतिफल
- जम्मा गरिएको निक्षेप मूदति निक्षेपको रुपमा रहने
- ब्याजले पनि ब्याज आर्जन गर्ने
- निश्चीत समय अबधिभर निक्षेपको रकम निकाल्न नमिल्ने
- बचत र प्रतिफलको उद्देश्य भएको
- बचत जम्मा गर्न बैकलाई आवश्यक निर्देशन दिन सकिने

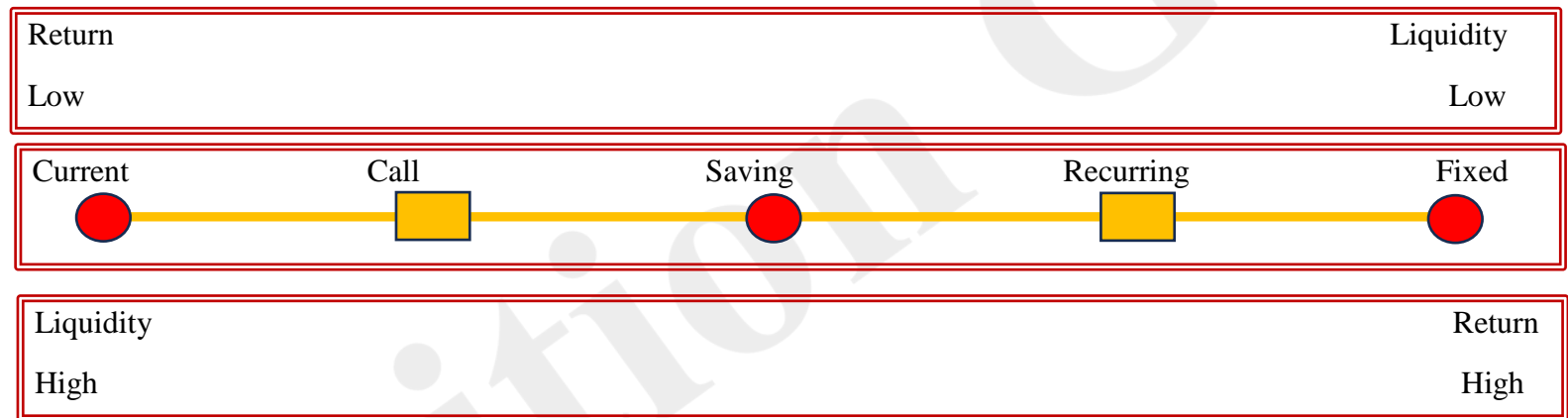
Features of Recurring Deposit

- One can deposit small amount of money at fixed interval of time
- Higher return on deposit
- The deposited money is just like deposit in fixed deposit account
- Interest can also earn interest
- Can not be withdrawn upto certain period
- Saving and return is the objective of this deposit
- For periodic deposit, customer may give standing instruction to bank.

Call Deposit

- A call deposit accounts are those deposit accounts in banks which combine the features of Current Account and Saving Account.
- It gives maximum withdrawal i.e. liquidity along with some interest or return on deposit
- कल निक्षेपलाई चल्ती र बचत निक्षेपको मिश्रीत रुपको रुपमा लिन सकिन्छ जसमा निक्षेपकर्ताले सहज रुपमा रकम फिक्न पाउंदछन भने निक्षेपका केहि ब्याज समेत आर्जन गर्दछन ।

All Deposit

Any Branch Banking System (ABBS):

Any Branch Banking System is a facility whereby a bank facilitates its customers to operate their account from any of their branch networks. For example if a customer has bank account in Kathmandu branch, then with the help of ABBS he/she can transact in his account from any of the branch of that particular bank in Nepal.

Generally normal banking transactions are allowed through ABBS services such as:

- To make enquiries about the balance; debit or credit entries in the account.
- To obtain cash payment out of his/her account by tendering a cheque.
- To deposit a cheque for credit into his account.
- To deposit cash into the account.
- To deposit cheque/cash into account of some other person who has account with the bank.
- To get statement of account.
- To instantly transfer funds from his account to some other account – his own or of third party, provided both accounts are with that particular bank.
- Customers can continue to use ATMs and other Delivery channels, which are interfaced with the Core Banking System platform.

● जूनसूकै शाखा बैकिङ्ग सेवा ●

- यो एक यस्तो वित्तिय सेवा हो जस अन्तर्गत बैंकले आफ्ना ग्राहकलाई उनिहरुको खाताको कारोवार उक्त बैंक तथा वित्तिय संस्थाको जूनसूकै शाखावाट गर्न सकिने व्यवस्था मिलाएको हुन्छ ।
- उदाहरणका लागि यदि कुनै ग्राहकको खाता शाखा कार्यालय बिराटनगरमा छ भने, उसले उक्त बैंकको नेपाल भरि रहेका जूनसूकै शाखावाट पनि कारोवार गर्न पाउने व्यवस्था गरेको हुन्छ ।
- यस सेवाले ग्राहकले आफ्नो अवस्थिती परिवर्तन संगै बैंक खाता परिवर्तन गर्नु पर्ने बाध्यतावाट ग्राहकलाई मुक्ती दिन्छ भने, खाता खोल्दै बन्द गर्दै जाँदा बैंकलाई पर्न सक्ने नेक्सानीलाई समेत कम गर्दछ ।

यस सुविधा अन्तर्गत साधारण कारोवारको सुविधा प्रदान गरिन्छ

- खाताको मौज्दातको वारेमा सोधपुछ, जम्मा र भुक्तानी सम्बन्धी कार्य
- चेकको माध्यमवाट आफ्नो खाताको रकम प्राप्त गर्ने
- ग्राहकको खातामा रकम वा चेक जम्मा गर्ने
- खातामा नगद जम्मा गर्ने
- बैंक खाता भएका अन्य व्यक्तिको खातामा रकम वा चेक जम्मा गर्ने
- खाताको विवरण प्राप्त गर्ने
- चेक, एटिएम तथा अन्य भुक्तानीका साधनहरुको प्रयोग गर्न पाउने